

מחלוקת, במה נחלקו חכמים ורבי אליעזר? כגון, **שעיברו, ולבסוף**, לפני הלידה בהיותה מעוברת, **נרבעו** [או הוקצו, נעבדו, או נגחו]. **דרכי אליעזר סבר** "עובר ירך אמו הוא", שהוא נחשב כאבר מגופה של אמו, ונמצא שהולד עצמו נרבע. ואילו **רבנן סברי** כי עובר "לאו ירך אמו הוא".

אבל, אם **נרבעו ולבסוף עיברו**, דברי הכל, אפילו רבי אליעזר סובר, מותרין.

רבא אמר: מחלוקת, **כשנרבעו ולבסוף עיברו**. **דרכי אליעזר סבר** "זה וזה גורם אסור", דהיינו, כיון שהולד נוצר מהאם האסורה ומהזכר שבא עליה הרי הוא נוצר בגרמת איסור וגרמת היתר, ורבי אליעזר סובר ש"זה וזה גורם אסור". ואילו **רבנן סברי** "זה וזה גורם — מותר".⁽¹⁶⁸⁾

אבל **עיברו ולבסוף נרבעו** — דברי הכל אסורין.

ומבאר הגמרא: **ורבא אמר** כן **לטעמיה**, לשיטתו.

דאמר רבא: **ולד של נרבעת, אסור**, לפי שהיא וולדה **נרבעו**. **ולד נוגחת אסור**, כי

בלבד התיירה התורה, **ולא מכדי מקח**. שאם חסר לו מעות לצורך מקח, והיינו סחורה סתם, ונתמעט ביתו, אינו רשאי למנות אחרים ולעשות סחורה במעות.

רבי אומר: אף אם ימעט ביתו **מכדי מקח**, מותר לו למנות אחרים ולהוציא את המעות, **שאם אין לו**,⁽¹⁶⁶⁾ **ממנה אחרים עמו על פסחו ועל הגיגתו, ומעותיו חולין**, לפי **שעל מנת כן הקדישו ישראל את**⁽¹⁶⁷⁾ **פסחיהן**.

ומעתה, לדעת רבי האומר שקרבן פסח ממונו הוא אף אחר שהוקדש, אמרה המשנה וכן הברייתא שאם המנה אותה בשכר ביאה — לא חל איסור אתנן על הפסח. וכן אם היה צריך לכלב ונתן מחירו במינוי על קרבן פסח, לא חל עליו איסור מחיר כלב.

שנינו במשנתנו: **כל האסורין על גבי המזבח ולדותיהן מותרין**.

אמר רב: מה ששנינו במשנה **שכל האסורים לגבי מזבח ולדותיהן מותרים**, אלו הם דברי חכמים. **ותני עלה**, ושנינו ברייתא המוסיפה על המשנה: **ורבי אליעזר אומר**.

אמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן:

168. הגרי"ז מבאר שפסולין אלו: הרובע והנרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר, הגדרתם היא **האיסור להקריבם לגבוה**, פירוש: מעשה ההקרבה אסור, וכתוצאה מכך הרי הם פסולים. מה שאין כן בעל מום, יסודו הוא **פסול מזבח**. והאיסור הוא להקריב פסול למזבח. ובכך מבואר למה בשאר הפסולים שייך לומר "זה וזה גורם", כיון שבאיסורין שייך לומר "זה וזה גורם". אך ולד של בעל מום כשר למזבח אפילו למאן דאמר "זה וזה גורם — אסור". כיון שהוא

בהתאמה עם פירוש רש"י במסכת פסחים [צ א]. ובשיטה מקובצת משמע שרש"י כאן מפרש פירוש אחר או שתי לשונות.

166. ולא דוקא אם "אין לו" — ומותר אפילו לכתחילה להמנות אחרים על פסחו בשביל מקח. אלא אורחא דמילתא נקט. **תוס' יום טוב**.

167. גירסת השיטה מקובצת.